Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 973 — NGÀY THỨ HAI 10 OCTOBRE 1921 — NGÀY MỒNG 10 THÁNG CHÍN ANNAM NĂM TÂN-DẬU — NĂM THỨ 14

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE : NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 263
Adresse télégraphique : LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

bổn-quốc		ngoại-quốc	
Một năm	12 00		15 00
Sáu tháng	6 50		8 00
Ba tháng	3 50		4 50

BÁN LẺ MỖI SỐ.... 0 05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

聞新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
s'adresser à Saigon :
aux Bureaux du Journal
rue Catinat, 153-155-157 (1er étage)
à Hanoï : aux Bureaux
du Trung-Bắc Tân-Văn
à Paris : chez M. M. Mayence & Cie
9, rue Tronchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ Bút.

TỐI YẾU CHI TỪ

Trước kia đã có nói tờ « Lục-Tỉnh-Tân-Văn » với tờ « Nam-trung », cả hai, đều thuộc về ông Nguyễn-văn-Của làm chủ, hiệp nhau lại làm nên một tờ « Nhựt-báo » để hiệu củ « Lục-Tỉnh-Tân-Văn », thường ngày thường xuất bản một số, trừ ngày lễ và Chúa-nhựt. Ấy cũng vì lấy lẽ chư-qui độc-giả hết lòng vì nghĩa, giúp cho Bổn-Báo thạnh hành, nên Bổn-Báo chẳng nệ gánh vất nặng-nề, hao của tốn công, rằng mở mang ra, để gợi trước là đền ân trị-ngộ cho chư-tôn và làm rõ ràng cho xứ sở ; sau giúp ích cho nước, lợi cho dân, ngõ hầu cùng hưởng thái-bình, Văn-minh tấn bộ.

Bởi thêm số, tử nhiên, giá phải đổi cao : Song Bổn-Báo, cũng vì ân người củ, đề cho những người đã mua năm mua tháng rồi mà chưa mãng, động tiếp báo theo như mới mà khỏi phải trả thêm tiền chi cả. Trừ ra, người mới khởi mua, hoặc người củ mãng kỳ rồi muốn mua lại nữa, thì phải trả theo giá mới định :

Một năm	12 00
Sáu tháng	6 50
Ba tháng	3 50

Còn người đã có mua đủ hai hiệu « Lục-Tỉnh-Tân-Văn » và « Nam-Trung », Bổn-Báo sẽ thương tiền mua « Nam-Trung », hưởn đủ mấy tháng còn dư lại.

Nhà báo chẳng đòi ; cũng còn ở đăng Catinat, số 153-155-157, tăng lầu thứ nhứt như thường.

Vậy xin, tứ đây, chư qui độc-giả có gởi tiền mua báo, cứ đề ngay cho :

Ông NGUYỄN-VĂN-CỦA
Tổng-lý « Lục-Tỉnh Tân-Văn »
đăng Catinat, 153-155-157.

Còn bài vở đăng báo, thì đề ngay cho : M. LÊ-HOÀNG-MƯU, Chủ-bút.

Lời dặn rõ rồi, xin chư-tôn ghi để.

Rồi đây, Bổn-báo còn mở lới trân trọng, kính xin độc-giả niệm tình :

Từ trước, Nam-kỳ tuy có đủ thứ báo quốc-âm, song đều là tuần-báo, hoặc bán-tuần báo thôi, chưa thấy có « Nhựt-Báo » xuất hiện.

Nay Bổn-báo mở ở tờ « Lục-Tỉnh Tân-Văn » làm tờ « Nhựt-báo », xin liệt-qui, vì ích chung, xúm giúp sao cho Bổn-Báo vững bền, cho rỡ-ràng xứ sở.

LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN.

THỂ DỤC

Quốc-dân ta phần nhiều chỉ có lo cho con phần tri-đục mà thôi, nghĩa là cho con ăn đi học, đăng mở mang trí hóa, còn phần thể-dục nghĩa là phần xát-thịt thì ít ai lo đến, nên thế nhâm dân nước người rồi xem lại dân nước ta mà coi, người thì vậm-bỡ mạnh mẽ, còn ta nhỏ thó bát-nhược.

Vẫn xát-thịt con người chẳng khác nào như cái giàn xe-hơi, còn tri-hóa con người như dầu săn (essence); nếu giàn xe mà bỏ, không chắc, mình đề dầu nhiều cho may chạy mạnh quá, thì xe phải mau hư, nên khi làm một cái xe thì người ta đó mã-lực bao nhiêu, rồi người ta mới làm cái giàn xe cho chắc bấy nhiêu, hầu chịu đựng lâu ngày mới được. Còn như xác thể con người thì nếu thiếu lo phần thể-dục, không giữ việc ăn uống tắm bổ, không lo thể-thao tập rèn, cho dẻo gân chắc cốt, mà để tinh lo phần tri hóa nhiều quá, bắt hợp hình qua sức, thì người phải chết. Ấy là gương trước mắt, tôi đã thấy nhiều, ai bởi yếu-ớt, mà hàm hợc quá sức, nên chết giữa. Ấy vậy, nếu người lo phần tri-đục bao nhiêu, thì cần phải lo phần thể-dục cũng bấy nhiêu.

Như việc mới sau người Annam ta nhỏ thó, thì ấy bởi xương cốt nhỏ, mà xương nhỏ thì lại bởi ta sanh nhằm đất địa lí có phosphate, *nên cây trái sanh ra không có* phosphate *làm sao bổ xương cốt người ta được, có lúc nọ quan Lương-y* Lahille, *ngài đã có thí nghiệm rồi, nên khuyên nhủ Annam ta nên lấy vôi, vôi cải tha cũng được, bỏ vào cơm nấu mà ăn thử, rồi sẽ thấy công hiệu, nhứt là trẻ nhỏ ngày sau lớn sẽ thấy nó vậm-vỡ lớn cao. Còn như việc tập luyện thể thao cho đều gân cốt, hầu trở nên người mạnh dạn, thì ta chớ bỏ qua, chớ lường thể thao là mất việc không bổ ích. Nếu người mết trí mà hay lo thể-thao, thì không bao giờ tập luyện thể thao, thì không bao giờ mang bình ho-lao cùng là ho thổ-huyết.*

Người mà hay tập thể-thao thì vóc vạc nó đầy thêm, gân cốt nó dẻo dai ngực nó nở ra, sức nó mạnh nhứa, dầu đam bất làm việc chi nặng nề hay là lâu lắt thế nào, người ấy cũng chịu đựng được cả. Nên kia ở ngoài Bắc, hội khuyến học có lập ra một cái trường thể-thao, chớ phải chi trong Nam-kỳ ta đây, có ai quyên cao thế cả xướng lập ra một cái trường thể-thao như vậy thì qui hóa vô mang mấn cho dân ta biết là dường nào.

TRẦN-VĂN-CHIM.

ÔNG HOÀNG MIỀN-ĐIỆN

MYNGOON-MIN

MỚI TẠ THỂ TẠI SAIGON

Ông hoàng *Myngoon-Min* vẫn là người nước Miến-điện, tục kêu là Cô-là, chớ chẳng phải Lèo như thiên-hạ thường gọi là ông hoàng Lèo.

Có lẩm người chưa biết sự tích của ngài vì sao mà không ở nước Miến-điện lâm vua lại đến Saigon mà ở bấy lâu, nay mới tạ thế, vậy tôi xin thuật lại cho chư tôn rõ.

Ông *Myngoon-Min* là hoàng-tử nước Miến-điện, con của vua *Min Doon*, tánh tình ôn hòa và lại trí hóa thông minh, nên dân chúng phục tâm nhiều. Hồi năm 1866, vì không có lời di chúc của tiên đế, nên chú của ngài tên là *Kanoung Men* muốn sáng ngôi lại còn toan mưu giết cha của ngài và hại anh em của ngài, lúc ấy ngài mới có 23 tuổi còn em của ngài thì mới 16 tuổi Cơ mưu ấy lâu ra ngài hay đặng bèn tuốt vào đền giết hoàng thúc cùng là những tay vây cánh của hoàng thúc đi. Đăng tin ấy thì bà tánh lại tung hô ngài, nói rằng như ngài, mà chăng dân thoát khỏi tay vua độc ác *Kanoung-Men*. Khi giết hoàng thúc rồi thì ngài đi cùng hoàng-đệ mà đến tại *Mandalay* mà ra mắt cha đang lỗ thiệt các việc dân đuổi của ngài đã làm, xin cha an lâm đừng lo sợ, nào để vua cha lại không cho ra mắt, (tức ấy cha ngài lên ngôi).

Vạn mang nước Miến-điện phải biến thiên từ đấy, là vì chớ chi ngài thuận lòng dân mà ở lại nước thì ngày nay chẳng biết thế nào, cái mạng ngài bỏ xứ mà đi, nên đến sau thừa dịp ngài vắn một ông hoàng *Thibaw* mới soán ngôi nhưng mà kể chẳng bao lâu sanh ra giặc dữ, nên trị vì đến năm 1885 mà thôi, nước Miến-điện lại nhập theo nước Ấn-độ.

Vì thấy Ông cha cứ sợ mãi nên ngài phải đắc hoàng đệ về nhà đang thâu xếp hành lý ; bỗng đi giữa đường lại gặp ông quan ba *Sladen*, đại-biểu của Ang-lê lúc ấy chưng dân muốn ra tay sát hại ; nhờ ngài đến giải cứu, nên ông quan ba *Sladen* muốn đền ơn đáp ngài cho ngài cứu từ hướn sanh mới nhơn danh chánh phủ Ang-lê mà cho ngài ở đỏ tại *Rangoon*, đăng chờ thử coi vương phụ có tính ngỏ lại mà thử tôi cho chăng.

Ông quan ba *Sladen* làm như thế, thật là không dây với nhà nước Ang-lê lắm, là vì từ đây hai anh em ngài thành ra ở trong tay chánh-phủ Ang-lê, như cá nằm trên thớt, muốn lâm thế nào thì lâm. Còn vua *Min Doon* thì cho hai anh em ngài là hai đứa con phản-quốc, tặc-tử.

∴

Tuy thời thế như vậy mặt dầu ông hoàng *Myn-Goon* ngài cũng còn thế lực to, phe đảng lớn ở tại *Miến điện*. Dân chúng thường hay đi trước nhà ngài ở mà tung hô.

Mấy vị đại-biểu nước Ang-lê thấy vậy cũng cảm tình, nhưng mà có lòng lo sợ nên để phòng nhiều việc lâm cho ngài phải bất bình. Bởi thế, ngài tính đi một mình, để hoàng đệ lại, đặng tránh những sự bất trắc trong lúc hành trình, nên một buổi sớm mai kia trong tuần tháng octobre năm 1866, ngài mới giả làm một tên thương-khách mà ha xứ *Rangoon*, bằn tuốc qua Xiêm-la-quốc, ngả đó tại *Xiêng-Mai* mới ít lâu. Ngài lại sợ việc mình lâm đây sẽ gây hoa đến nước người, không lẽ vậy, nên ngài đi nữa, đến xứ *Karini* ở chính giữa *Sé-hoen* và sông *Menam* ở đó, ngài tính hội các tay đầu đảng miệt đó mà tìm xưng độc lập. Việc toan tính của ngài chưa thấy kết quả hoàng đã thấy nhiều đều bất trắc ở trong sanh ra. Dân chúng nghe tin rằng Ang-lê bắt giam cầm em của ngài, thì ngài mới không tính đến các việc ấy nữa, nên bèn đắc tình cùng 25 đứa tùy tùng tuốt trở về kinh-đô nước Miến-điện.

Tính cứu em mình cho khỏi nạn ; cứu chưa xong mà rủi ngài lại bị ta Ang-lê bắt.

Các việc rối loạn trong lúc dân cùng là quân Ang-lê hành phạt hai ông hoàng Miến-điện ra thế nào, ta không nên nhắc lại, chỉ ta nên nói đều nầy là thấy việc hành phạt các hoàng-tử thái quá, thì ông vua *Min-Doon* mới kêu nài với ông nguyên-soái nước Ấn-độ thì ông nguyên-soái nước Ấn-độ chứng mới quở trách các quan và đạy dam ông hoàng *Mingoon* ra khỏi lao *Port Blan* đây ra *Chunar*, đi ngã *Calcutta*, giam ngài tại ngục *Pynyragurat* chỗ ấy là chỗ của các vua *o Delhi* khi trước đùng để giam cầm hoàng thân quốc thích. Tuy bị đày như vậy, mà không lúc nào ngài không thương nhớ em, nên ngài hằng kêu nài xin dam em mình mà giam chung một chỗ, lúc ấy ông hoàng-đệ thiên ở *Bangalpore*. Bởi thế, hai anh em mới được giam chung một chỗ. Hai anh em ở tại *Chunar* đó được một năm, qua đến năm 1870 gặp hai anh em ngài qua *Bénares*. Khi ấy Nhà-nước Ang-lê lại đãi hai anh em ngài như người khách, chớ chẳng phải như tù nhơn.

Ông *Myngoon* vẫn là dòng-cung nước Miến-điện, chắc rồi đây sẽ làm vua, mà nay Ang-lê bắt được, nên Ang-lê mới cầy Nguyên-Soái Ấn-độ, bàn tính cùng ngài, xin ngài bỏ chức hoàng tử đi, và em ngài cũng vậy, thì Ang-lê sẽ chịu cấp dưỡng cho 100 ngàn roupies. Ngài nghe nhứt vậy lại càng hết lính ; mà hễ ngài bất bình bao nhiêu thì việc canh giữ lại càng nhặt nghiêm hãy nhiều. Việc nước lôn-xôn lớp thì vua *Min-Doon* hằng, lớp thì trong trào cả đây chêm giết nhau, lớp thì vua *Thibau* soán ngôi. Bởi thế ngài mới của Pháp-quốc trợ lực, nên ngài mới thoát khỏi xứ *Bangalpore*, nhờ giả làm người buôn đá, đến đó mới trở qua trốn lại *Chandernagor*. Chung quanh xứ *Chandernagor* thì là địa-phận Ang-lê ; nên trinh-thám và lính tuần-canh bao phủ. Ang-lê bèn xin Nước Đại-pháp phải giao ngài lại cho nước Ang-lê, nhưng mà Đại-pháp cứ giữ theo phép Vạn-quốc, chẳng nên bắt người ở đó nước mình mà nạp cho ai cả, chính có một đều là có đưỡn ra khỏi xứ thì buổi chợ giao lại thì không giao.

Ngài lại tính trở về tới Miến-điện đi ngã sông Mékong hay là sông Nhỉ-hà. Tin thư viết qua ngài mới không tàu Langsa ở Colombo mà đi, nhờ có ông *Larmit* quan Tòa ở *Chandernagor* giúp ngài mới thoát thân được. Cách giúp ấy như vầy : ông *Larmit* giấu ngài, trong một cái rương, nói rằng rương ấy để những đồ bằng đồng và bằng bạc, mướn tàu *Tigre* qua Calcultta.

Rủi thay, lúc qua giang lại gặp việc biến, nên buộc ông hoàng *Mynoon* ở trong rương phải chứng ra, làm cho người ta nhìn biết được, nên tuy là qua giang chiếc tàu *Tigre* mà đi mặc dầu, và đi khỏi *Calcultta* rồi, mà lịnh trên còn tư điện qua Colombo dạy quan tàu phải chở ông hoàng trở lại *Pondichery*.

Dợm trốn lần thứ nhứ nữa, ngài cũng bị bắt được. Đến lần thứ ba nhờ ngài có can-đảm, có nghị lực và khéo-léo nên lần thứ ba mới đào tị được. Lần nầy, ngài khi thì giả làm dân Ấn-độ, khi thì giả làm lính mạch-lỏ Ang-lê, khi thì giả làm đứa ở của quan lãnh sự ở Colombo, ngài mới qua giang tàu hàng được mà tuốt đến Saigon.

Qua đến đây thì Chanh-phủ Langsa lại vì lẽ ngoại-vụ nên định gởi ngài trở lại Pondichery. Lúc ấy ngài mới trả lời khẩn khoản như vầy, có người thông-ngôn của ngài dịch lại.

Tôi lẽ người khách của Đại-pháp, chớ chẳng phải là tù nhơn của Đại

XIN MỞ TẤC LÒNG NHÂN

Biển *rộng mênh-mông cá ăn cá ;*
Trời *cao lẫng-lộng người giết người.*
(Lời than của người Annam)

Tạo-hóa sắp đặt trên địa cầu nầy, vì chẳng khác một cái bàn vây ; chung quanh cái bàn vây ấy có đủ thứ người, thứ vật. Nếu để cho cân bằng vây chung làm một, giao cho một tay gia-đình thì rõ-ràng, ắt coi sóc chẳng khám ; nên Tạo-hóa mới chia mảnh chia mản ra từ hàng, từ nước. Nước nào có cương giới nước nầy ; hàng nào có dân-tộc hàng nầy ; sau lại dân tộc nào có chữ nghĩa có tiếng nói thêo dân tộc nầy, trừ ra mới vai dân tộc còn dã-man, ở chốn thâm sơn cùng cốc, lánh xa xã-hội, quen với thú rừng, có tiếng mà không có chữ. Bởi chữ nghĩa khác nhau, tiếng nói khác nhau, phong-hóa khác nhau và phong-tục cũng khác nhau, nên tuy cũng là loài người của đấng Tạo-vật sở sanh trên địa cầu nầy mà khác nhau xa lắm ; dầu rằng cho chung một phang trời. Thử xem dân tộc trong năm châu : Nào là Âu-Châu, Á-Châu, Phi-Châu, Mĩ-Châu, và Úc-Châu, có dân tộc nào giống dân tộc nào chăng ? Khác nhau hết ; chẳng những khác hình khác dạn, khác một khác máy mà thôi, khác cho tới nước, khác cho tới tiếng nói động cười, khác cả lễ ăn lễ ở. Đại phàm, tuy cũng là nhân loại, người khác chăng, khác phong, khác tục nhau, hà hiếp-quấn nhau đặng chăng ?

Chẳc là không, vì khác nhau, thì chẳng ưa nhau ; mà nhứt là chẳng hiểu nhau, khó mà thương-yêu nhau, thân-hòa nhau, thương-yêu nhau, kính trọng nhau cho đặng. Thế thì dân nước nào phải ở an nước nầy chăng ? — Phải vậy rồi ; nếu thiên-hạ trong cái thời-đợi văn-minh nầy, chẳng lấy hai chữ nhân-đạo làm đầu, và chẳng biết trọng thứ hồn chữ nhân-quyền cùng-ly. Thật vậy, nếu các nước mà chẳng chung thờ chữ nhân-đạo và trọng chữ nhân-quyền cùng-ly, thì không bao giờ những dân-tộc khác nhau, ở chung lộn với nhau cho được. Nên tuy dân nước nào có phong-tục riêng nước nầy mặc dầu, mà nhớ khác nhau chi thì khác, riêng nhau chi thì riêng — dân nào cũng phải lấy nhân-đạo mà thờ chung, lấy nhân-quyền cùng-lý mà làm luật chung, nên mới ở chung nhau đặng. Chẳng thương yêu nhau mà không ghét hỗ nhau ; không thuận nhau mà cũng chẳng nghịch nhau ; cứ lấy lẽ mà đãi nhau, vì có cùng-lý với nhân-quyền đưng giữa hai bên mà ngăn cản. Chẳng để cho áp-chế nhau ; nhứt giầu hiếp nghèo, mạnh hiếp yếu, khôn hiếp dại, dầu rằng văn-minh với dã-man không khác cùng nhau phép phép công-bình Langsa? Nhờ lòng quân-đại nhân từ ấy, dân Thuộc-địa của Pháp mới mến yêu Pháp, mến khác thói tục nhau, khác máu khác màu, khác hình khác dạn nhau mà vì tình nghĩa ấy mới chung-cha nhau sứ tâm mới nâm dư lẽ ; vì chẳng khác — lấy ân dưỡng-dục mà đối với ơn sanh thành — vì chẳng khác con đã lớn rồi mà còn ở với cha, còn tùng-quyền cha, là lẽ bởi cái ân sâu, cái nghĩa nặng, cái tình thâm ràng buộc. Bằng chẳng vậy, ai ra đáng nấy chứ ai để tùng ai ?

Dân Annam từng phục Pháp-quốc, kính phục người Langsa là lẽ lòng người Langsa quảng đại ; vì bằng người Langsa khác lòng Pháp-quốc, chẳng kể nhân-quyền cùng-lý là gì, chẳng biết nhân-đạo là gì, cứ lấy thăng hiếp bại, lấy mạnh hiếp yếu, muốn đánh chăng nào thì đánh, muốn giết chăng nào thì giết, cứ giữ đạ tàng nhân bất nhân với người Annam, như ý của ngạn ngữ của ông *Plaule*, tiên-sanh là một đấng tiên hiền nói ;

Homo homini lupus
L'homme est le loup pour l'homme
Người là cho sói nhiều hai lòi người

thì ai là đựng loài người lại phục.

Biết vậy mà lúc sau nầy đây, cũng còn nghe tiếng người Annam than phiền : « Chẳng biết sau người Langsa long nầy hay lớ tay giết người Annam thường quá ! »

Lời than trách phải, song chưa nhằm. Người Langsa, tuy cũng là người Langsa, song người nào có người, chẳng phải người Langsa bết thấy.

Tôi đã nói người Langsa sang Thuộc-địa vàng ý Pháp-quốc đạy đồ dìu dắt dân dã-man vào đàng văn-minh, chẳng lấy nghịch mạng Pháp-quốc, làm nhục Pháp-quốc, mà phủi sạch công lý, nhân quyền, lấy mạnh hiếp yếu, lấy thắng hiếp bại. Nếu có người như vậy, bắt qua là cỏ moc trong đám rau, tranh sao cho khỏi. Dầu trong xã-hội nào cũng vậy, sao cũng có người hiền kẻ dữ, người ngay kẻ gian ; nếu tưởng trong đám dân Annam mình không con nhân-nhơn, trong đám dân dã-man mà không người văn-minh thì lầm lắm. Ấy là chiến ghẻ lớn trong bấy lênh đó ; xét kỹ chẳng nên trách lẫn lâm gì.

Hồi đây, tôi xin những người nó bất cập lượng, lớ tay, để cho Pháp-quốc mang đều mang tiếng, khá xét lấy phân mình làm thầy, lâm anh mỡ tấc lòng nhân, phải chăng to nhỏ dạy răng, chớ khá ra oai tội nghiệp.

Lê-hoàng-Mưu.

Vô-tuyên điện

Tin ngày 3 Octobre 1921

Vua bảng

Tin ở thành Stuguard cho hay rằng : vua xứ Wurtemberg là một nước Chư-hầu của Đức-quốc, bảng.

Dân Tây-ban-nha nào-động

Tin thành Lisbonne báo rằng : dân muốn sửa mưu tạo phản nhưng đã dẹp được yên rồi.

Tin ngày 4 Octobre 1921

Giá bảo bền tây

Báo chương lượng-hữu bổ tại Paris nhóm kỳ đại hội mới rồi tuy xét rằng giá giấy chẳng mắt như xưa nhưng cũng đỉnh không lăng giá bảo.

Tiệc mừng quan Thống-soái-Pershing

Quan Thống-soái-Mỹ là ông Pershing trước đã làm quân sang giúp Pháp đánh quân Đức nay đi sứ bên nầy đức Giám-quốc Pháp là ông Millerand có thiết tiệc hồn thư ba vừa rồi gọi là tiếp mừng Thống-soái-Mỹ.

Tòa nội các nhóm đại hội

Cũng hồm ngày thứ ba quan Thủ-Tướng Briand nhóm đại hội tòa nội các Pháp (Conseil des ministres) đồng giải rõ biên-tình cuộc giao-dịch cùng ngoại-quốc.

Phi-thoàn

Bàn Quản-lý của hội Pháp lập ra đặng truyền-bá các thứ phi-thoàn mới : hồm hôm 3 Octobre. Bàn quản-lý định mở một cuộc đua xác-nhà thiết-nghiệp nào cất được cái phi-thoàn, vừa bền-chắc, vừa nhẹ-nhàn, vừa tiện-dụng, vừa để lau chùi thì được lãnh một phần thưởng một triệu quan. Chủ quốc ai muốn ra tranh đấu cũng được. Bây giờ dương lập thể-lệ cuộc đấu-xảo nầy.

Lời cảm ơn

Quan kim Hồ-bộ thượng-thơ, cựu Toàn-Quyền Đông-Pháp mới đánh giây-thép cảm ơn quan kim Toàn-Quyền Đông-Pháp Long và phu-nhơn vì ơn dùng tên công-tử Deumer mà đặt tên một chiếc tàu đông ở Hai-phòng để kỉ-niệm người trung-cang nghĩa khí.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỞI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Người quác với thuốc **Xứ Algérie** là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa **thuốc rời** và **thuốc trái đất** ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sãng Algérie quả thiệt là đồ thổ sãng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng Hãy nên hút thuốc hiệu *Trái Đất*

Pháp.

Tôi hòa chẳng lấy đất-đai của Đại-pháp mà làm chi đặng ra mà lấm ở Miền-điện. Tôi gửi lời. Tôi chính muốn tốt có quốc, hồi thế, nên tôi mới ở Poudichery *mà trốn đi. Nếu như lúc của mấy ông cho mấy ông xiêng lại lại mà giải tôi trở lại như đang gian, thì mấy ông làm dì, mấy ông là người mạnh hơn, nhưng mà mấy ông đừng tính rằng tôi chịu phục đâu.*

Vẫn nước Đại-pháp là nước anh-hùng đại-đô, chẳng lẽ hiếp người thế yếu, nên ngươi mấy lời khẩn khải ấy, mới rộng đung cho người ở Saigon thong thả. Lúc ấy ngài lại giao thiệp với ông quan hai *Ibox* ngày nay làm quan năm đó.

Qua đến năm 1896 ông hoàng *Myngoon* lại tính trở về nước nữa, bèn xuống tàu *Canton* mà đi ra *Haiphong* lên *Hanoi*, *Lai-châu* rồi mới tuốt qua Miền-điện, *coHoo-ran-Tri* đâu đăng ăn gạo trư lực, có đam theo 80 cây sang Ay cùng nhỏ ông Đốc-lý *Paul Blanchy* giúp sức cho ngài thoát thân, lại chẳng để đến sau không cần thân một chút ma làm hư việc cả của ngài, là có mời lúc no đang giữa tiệc của quan Thống-đốc Nam-kỳ đãi, thì quan chạy đang bàn về vấn-đề Tuần-cảnh, chẳng ông *Paul Blanchy* mới nói rằng: Thật sở tuần-cảnh của mấy ngài làm hảy-hết sức, tuần như ngủ gật vậy. Kia kia tại Nam-kỳ là đây, sở tuần-cảnh chính co gần gốt một người, là ông hoàng *Myngoon*, nay ông "trốn rồi đó, trốn lũ ngày rày, mà mấy ngài có hay biết gì đâu. Tôi nói cho các ngài biết hãy gióng ông-hoàng ấy ra khỏi địa phận rồi, làm chi ông nữa đây.

Ai nấy nghe đều ngơ ngẩn, ra linh tìm kiếm bắt ngài mà giải trở lại Saigon nữa, từ đó đến sau ngài mới ở hàng yên tại Saigon đây rồi ta thế đó.

Trần-văn-Mích.

TÒA ĐẠI HÌNH

Xử vụ tên Nguyễn-văn-Sanh ngộ sát

Ngày 6 Octobre 1921 xử vụ Nguyễn-văn-Sanh. Chẳng các quan Tòa đã kể trước đó xử.

Sự tích như vầy: Nguyễn-văn-Sanh tức là Pierre làm cấp-rằng sở vườn ba de la Souchère ở Biên-hòa. Ngày 27 Octobre 1919 Sanh nghe nói rằng tên cu-ly Thiệp đi bán rao nó bỏ lộ hay là ăn lo ăn lót gì đó. Nó tức mình sai hai tên cu-ly khác đi bắt Thiệp trói dẫn về. Sanh bắt nó có cao-gian sanh không thì Thiệp làm thinh. Sanh mới bắt tai nó rồi hướt rơi ấu-đả. Chẳng may ngon roi va nhằm ót Thiệp ác-liệu. Chẳng bao lâu Thiệp tắc hơi. Sanh cần kinh sang vườn ông Altats trốn.

Kỳ Đại-hình trước Tòa xử khiếm-diện Sanh 10 năm khổ sai.

Nay bắt được Sanh đem ra xử lại. Nhờ có trang-sư Tressenge bào chữa cho nên Sanh chỉ bị 18 tháng tù.

Xử vụ cướp-giựt ở Tâyninh

Tôn Bo mấy là đồng lõa với đảng giết cựu hương-quản làng Phước-chỉ (Tây-ninh) là Trần-văn-Ngoại. Việc mấy đã xử kỳ Đại-hình tháng Juillet rồi, nhưng Bo lúc ấy đau nên không thương Tòa mà hình án.

Tòa kêu Bo 10 năm khổ-sai vì tội cố sát người.

ĐÔNG-PHÁP THỜI SỰ

SAIGON

Xe đụng

Ngô-văn-Châu, 56 tuổi, đánh xe muối số 132 có rằng, bữa 3 octobre lối 7 giờ rưỡi tối, tại ngã ba Boulevard de la Somme và George Guynemer, mới cái xe hơi số C. 1772, một người Tây cui mấy chẳng đụng xe y hư gẫy bánh sau phía tả rồi xe hơi chạy luôn. Người khỏi hại.

Tớ bắt lương

Thâm Ô... nghề bán cà chơi Cầu-ông-Lãnh, có rằng tháng 7 của thầm là tên D... 17 tuổi, gốc ở Phan-rang, cay tủ thầm tấy hết 80 đồng bạc nữa và ao quần trang vô hết 20 đồng bạc nữa.

Trốn mất.

Người ngay thẳng

Hôm, 3 octobre, lúc 2 giờ rưỡi chiều, khách trú Dam-Tà ngồi bán thịt heo ở đường d'Espagne số 157 bỗ bạc cắc mang vô bỏ quên trên mót cái xe kiểu số máy không biết mà đi hoài ba lượng gần 180 p.00, một đôi huyền bài vàng một lượng gần 50 p., một đôi huyền bài vàng một lượng gần 50 p., 60 đồng bạc và ao quần trang vô hết 20 đồng bạc nữa.

Trốn mất.

Người ngay thẳng

Hôm, 3 octobre, lúc 2 giờ rưỡi chiều, khách trú Dam-Tà ngồi bán thịt heo ở đường d'Espagne số 157 bỗ bạc cắc mang vô bỏ quên trên mót cái xe kiểu số máy không biết mà đi hoài ba lượng gần 180 p.00, một đôi huyền bài vàng một lượng gần 50 p., 60 đồng bạc và ao quần trang vô hết 20 đồng bạc nữa.

Kẻ tới 5 giờ rưỡi có tên Hồ-văn-Hy, 56 tuổi, ở đường Paul Blanchy là người đánh xe đem đã các món xe mà nạp bồi.

Xe đụng nữa

Bữa 3 octobre, lối 6 giờ chiều, đường Charner chỉ cho mỗi cái xe kiểu số 85 Ng.-v.-Tiu, 60 tuổi cầm cương, đụng nhằm xe kéo số 1522 (S.L.C.) và phải là Ng.-v.-Hot, 17 tuổi. Xe kéo vậy banh bánh, còn người ngồi trên là mót người lính sơn-đa thì té xuống đất trầy ba tay mất. Sở tuần-cảnh làm giấy phạt người lính xe kéo ấy vì giao xe lại cho một người dưới 20 tuổi.

Bị xe lửa cán

Bữa 5 octobre, hồi 2 giờ 20 phút, xe lửa giữa Saigon-Cholon, cán nhằm một thằng nhỏ chừng mười tuổi, tại nhà gẫy trước Chợ-mới-đô-thành, vàn ngang hàng thằng nhỏ chết tươi tại chỗ.

Lại hồi 7 giờ, trong Gialinh, gần Bachiêu xe lửa cán một người tên ho chi không biết, chừng 25 tuổi. Cũng chết luôn.

Thằng nhỏ bị xe lửa cán.

Trong mới số báo rồi đã nói một thằng nhỏ bị xe lửa cán chết, nay hỏi rõ đâu đuôi nên thuật ra đây:

Nguyên thằng bị cán đây là tên Phùng-Trung, 8 tuổi, con của Chệc Phùng-Thanh, bang Quảng-Đông, làm quan ở Long-đức (Travinh), đi Saigon bỏ hàng.

Bữa 5 Octobre, lúc 2 giờ, chiều, xe lửa giữa Saigon-Cholon chạy tới gần Nemesis trước chợ mới, xe ngừng bỏ hành-khách rồi xây xuống Phùng-Trung đứng cho mấy người đứng trước xuống rồi mới vịnh cho con bước xuống bán đạp rồi dợi lại mà lấy cái hoa-lý. Lúc ấy người cai gẫy là M. H... thường ở banh xuống hết rồi mới thổi « tu-hit » cho xe chạy, thì thằng Phùng-Trung cốn đứng trên ban đạp mà chờ cha nó. Xe rut chạy, có le xuống banh xe lăn trên bùng nó chết tươi nơi hồi đó. Cha nó là Chệc người cất gẫy thổi « tu-hit » xe ngừng kêu thầy ra thì gẫy xương sống, gẫy hai cườm tay. Lúc ấy thằng nhỏ mặc quần châu xá, áo hàng tàu, đầu đội nón frivole, miệng còn đương ăn bánh.

Người ta thì nóng ruột con đứng trên trên như chết, cả gởi nói không ra tiếng.

Bị xe hơi cán chết.

Bữa 3 Octobre, lối 6 giờ con trai nhỏ xe hơi số C. 1498 của ông B... ở Saigon chạy đường quán hai số 1 vô Gialinh. Khi đến đây phân làng Mỹ-hòa, thì phía trước có một người đón lấy là Huỳnh-thị-Sôi với một người đón ông là Thái-văn-Kim cùng ở Gialinh. Khi chạy gần tới con chưnghi thước thì sớp phát hiện rồi quanh phía trái đang qua mặt người đón ông đi lên tay mặt, con người đón ba thì đi bên tả phía trái. Lúc xe chạy vừa tới thì Thái-văn-Kinh bỉ chạy qua phía người đón ba, bị xe đụng cán trong thương. Ba người ngồi trên xe chạy vào nhà thương Gialinh chẳng bao lâu thì chết. Thây nay đã tại nhà sát, chờ lịnh Tòa rồi xe.

Bà Hồ-thị-Ba là bà Thái-văn-Kinh khai rằng có một mình Kinh làm mà nuôi bà. Bà xin thương 300 $; việc cô đương ở vần.

Vụ trộm bạc 50 muốn

Mới bắt được một tên nữa

Chiếc đồ-giả con nhỏ và 5 ngân tấm gẫy sản dưới tàu Fourichon.

Đã bắt đăng mấy tên cuối đồng lõa trong vụ nầy, còn chánh hơn là tên Thích-sang đã bắt rồi tại Trung-kỳ cách hai tháng nay. Con một tên chót nữa là Trần-văn-Ngọc thì mới bắt đăng tại Trà-ôn (Cần-thơ), đã giải về bỏ khám-lớn Saigon rồi, chẳng bao lâu quan Bồi-thẩm sẽ tra hỏi mà xử có khai thư lư tới đây sẽ xử luôn một lược với 18 tên kia.

Tòa Đại-hình

Ngày 6 Octobre. Tòa Đại-hình Saigon xử hồi vụ:

Vụ thứ nhứt. Nguyễn-văn-Sang kêu Pierre, Surveillant sở vườn de la Souchère, cang vì tội ngày 25 Octobre 1915 đánh thác Ôn Võ-văn-Tiếp. Ngày 7 Juillet tòa xử khiếm diện mà 10 năm khổ sai.

Quan thầy thăng ngồi bắt đặng mà trong sở A... ở Long-thành, ngày 6 octobre mới xử. Có quan trang-sư E... bào chữa cho phạm-phạm, xin thu ngày, bèn 9 giờ 15 phút Tòa lên án phạt Ng.-văn-Sang 18 tháng tù.

Vụ thứ nhì: Nguyễn-văn-Bộ cang vì tội ăn cướp và tội giết Trần-văn-Ngoại là cựu hương quản làng Phước-chỉ (Tây-ninh). Kỳ xử rồi đã xử 12 đứa mới bọn nó mà bỏ khi Tây mất dau mà để đến nay mới xử nó.

Tòa kêu án nó mười năm khổ sai vì tội ăn cướp sát nhơn.

Đánh lộn, một người bị giết

Vàng lính quan Điền-tý, ở Tuần-thành mỹ đường tra vấn vẻ đám đánh lộn ngày 21 septembre 1921 trên đường Quản-hat số 1, thuộc địa phận làng Linh-chiểu-Tây (Gialinh), Bạch-văn-Duy bị thương ma thác.

Bắt tên Ng.-văn-Hoa, Trần-văn-Đe và Bùi-văn-Dung ở làng Linh-chiểu-Tây (Gialinh) tra hỏi, rồi giải tòa hết cả ba.

HUẾ

Bệnh « nghiệp-trái »

Mợ khóa kia là một người đàn-bà góa chồng nhà giàu có lắm, ở xứ quê đã có ruộng nương đông điền-sản mà tại nơi phố phường cũng có cửa hàng buôn bán khá lắm. Mợ có một người con gái mới mười đôi tuổi bỗng nhiên mà phát điên. Bệnh điên nay nặng nề cũng là, chẳng phải là sở ăn quần,lớn nhau đâng chồng hay là hát hò cười nói không thường giống người ta đâu, mà chỉ thấy cô ngày ngồi khóc mất hồn, thì cô đến gần đầu chỉ nói một câu rằng: « Ông cơ hồi ông » — « Cô hồi ô » (ông là cái ông đã gửi gạo, ông đã đong gạo) cư như thế mãi; thang thuốc vẫn không lành mà bệnh tình cũng chẳng có gì là nặng, chỉ có thế thôi.

Có người kẻ hàng gạo, trong khi đong lường buôn bán hoặc có làm đều gian lận thế nào cho nên mới bị cái « nghiệp-trái » đến mình nó bắt đi, cho nên phải đem đến khi tiền hết mất tiền, mà xưa nay nhờ sự gian lận mà có ra thời mới lành. Như thế thời biết số tiền ấy bao nhiêu, mà khi nào mới lành?

Thường lời, nói ấy là một lời để răng người ác nghiệp, phơ ví tất là bẩm thật như thế, nhưng cũng chưa biết là phải hay không? Kinh Phật có câu: « Vạn hàn trung hồi chư duy hữu ác nghiệp tự thân, nghĩa là chi có cái nghiệp mình, chớ mừng gì của mình có cũng đem theo chẳng được, uổng công quả nhiên đó vậy.

Mở thêm nhượng địa

Nghe đâu ở Kinh-thành thuộc về giới-hạn thành-phố, tức là về phần nhượng-địa rồi đây sẽ lấy thêm to hơn xưa. Cái giới-hạn ấy sẽ mở thêm về phía Nam, tức là bờ Hữu-ngạn sông Hương-giang. Phía ấy lấy từ Huế-ngạn sông Hương-giang mãi đến nhà gare Huế rồi lại từ đường hòa-xa theo mãi cho đến cửa An-cựu rồi phòng theo cửa An-cựu quanh theo bờ đường hàng bọc (cầu thủ) hãy mãi đến Công-công, từ đó ra đến lối đường ra chợ Hôi chỉ lấy từ đường ấy trở lên phía gare là giáp vòng. Điền tích khuyên đất ấy từ 10 kilomètres carrés, trong khoảnh đất ấy sẽ lập vườn hoa, bàn, đào mót cái bồ và lũ tập trường hát Tây v.v. Có lẽ trong một vài năm nữa thời các công tác ấy sẽ thi-hành thời chắc bỏ thành lại thêm vẻ phồn-hoa đô-hội hơn trước. Thật cũng nên trông mong lắm vậy.

Rán hỏ-mang hay là Thuông-luông?

Một ông Tham-Tá một Tòa kia đã trót bảy tháng nay ngày nào cũng hay hứa mai đi chiếu về tư Hương-Thủy đến Hành-mỗi khi ông đi ngang qua đến làng Thanh-Thủy, ngang qua một nơi hai rặm gần nhau đồng xâm thời có nghe hơi hôi lắm; cái hơi hôi đó nhơn gióng nước mùi thuối nhưng có hơi khác khác khó chịu lắm.

Thường nghe người ta nói rằng ấy là mùi rán hỏ-mang đó, ông xin biết nhưng cũng không lấy gì làm ngại lắm, vì rán thường ngày ông ở nơi nhà quê nông đi thăm cái nơi rương rán cũng đã gần lâu nơi như thế, mà vẫn không khi nào thấy có rán, vậy ông xin tem thường sem kỹ.

Một hôm nhơn nhàng việc quan phải ngồi ký, khi thấy đã sau gần 6 giờ đến do vào khoảng gần giờ 20 phút, trời có trang sáng, đang đi không thấy tên cu-li xe đứng lại, ông hỏi sao lại đứng? — Nó nói, thưa có con rán to! Ông rất khoái hai nhìn xem thì quả mới con rán to bằng cổ tay đại phóng một thước 5 tấc lấy làm ngang gửa đường thấy người đến cắt cổ lên cao, phòng hai mang to như trái dưa, trong miệng phun ra những hơi thoát và mùi chui nhơn mới đem đến cho xem ngày gần lâm; vừa phun phì phào vừa tuông đến rược người mua quả.

Ông cũng thất kinh nhảy xuống xe tuông chạy, lên cu-li xe cũng chạy, hãy trước từ sau vừa chạy vừa la; nhưng trong lúc ấy vẫng vẽ không ai đến cứu, mà cũng chẳng có vật gì để giết nó; thật là chi ngày! Thế mà ai ngờ lên Cadi có tri khôn hiểu thấy lại vá đã lừa thế mà nhơn được cổ đến rán. Hoi tay no nắm cứng ngắc, con rán nhỏ lại rồi quần chặc khư cả hai cánh tay và cổ tên cu-li; con cái dưới thời quất vào mặt nhơ roi đánh nghe tron trót. Bội đã bốt con rán được, nó bèn kêu, ông trở lại toàn mỗi đao ra cắt đức đầu con rán, nhưng ông lại mạnh bắt cho toàn thân mới lấy cuốn chi toàn ngượt mới mua cắc mót đoạn cột thắt cổ nó rồi gẫy vào lên thời nó bước chậc lại, thành ra con, rán không cựa được nữa. Khi ấy bỏ lên xe, chở về nhà bỏ vào lồ đêm tuou và để cho người xem; suốt mấy hôm về sau người đến xem đông lắm.

Sự lý cợ hãy nhiều mà người ta đôn rằng ông Tham. Ch. Tòa mới con thường-luông thật là một lời đồn huyền vậy.

Vì quên đeo mắt kiến chăng?

Chuyện xe hỏa chiều hôm 19 septembre từ Tourane ra Huế hành khách có làm người sang trọng đi hàng ba; trong bọn ấy có một cô con gái nhỏ ai không biết, xem hình đen đã đẹp, mắt mày vẫn không khác cho vào hàng nhứt trong hàng xua xuyên an mặc sang trọng lắm, người sang ấy cũng thường có chẳng phải có cái đặt sắc gì biệt lại gì hơn ai, thế mà sao xét kỹ cô ấy có tính cao thường là lùng! là cô là không thèm ngồi một ghế với những hành khách hạng ba ấy chỉ ra ngoài bên cửa rồi lật miếng vạn ngồi bên cửa một mình xem bao Tây và sách Tây của cô ta đem theo có sau bày ra chín mười mươi tờ ở dưới nhà được cô-dây thấp của anh tôi đây, liếu tôi lên gần, làm tôi mươn người học trò xem họ nói gì nên được nữa mất tôi không rõ, nhưng gặp qua phải chuy chưn từ nhà lên đây mới có xe ma đi; miệng vẫn thì tay nó đưa ra cho hà lấy một tờ điện-tín rồi nó lại nói chuyện là nhờ cô ấy xem cho, vì no thấy đã gần sem sách thời đinh rằng là có biết chữ.

Bà lão nghe con bẻ nói đã. Cô sắc lo sợ lên, lại thêm tiếp cái điện tín mà nghe rằng chưa hiểu hết sự tình của điện tín ấy lại càng thêm kinh hãi quá chừng, bà vì lo sợ quá cho nên đã không biết mình là người lưỡi tục lại sang qui mà liền lại bên cô con gái đang xem sách ấy mà ngồi trệt xuống rồi chấp hai tay lạy cô vừa chạy vừa khẩn khất cô nhờ cô xem hộ cái đây thay cho lối mới chưt. Vì cha con bé ấy là con tôi làm thừa phái ở Huế nghe nó đau nặng tôi ở trong quân được tin về đến đây mới gặp nó không biết nguy biến thế nào nhưc có làm on bảo cho tôi biết xin đôi ơn cô v. v.

Cô tiếp lấy tờ giấy cầm nhìn xem một hồi rồi lâu từ Thanh thấy đến gare Huế là xa có 6 kilomètre mà cô xem có ba vòng chưa rồi cho đến khi xe đến gare Huế cô giao tờ giấy lại cho bà rồi thẳng thình xuống xe hỏa lên xe tay cứt mất không nói một tiếng!

Ngày 10 Octobre 1921

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà nước	7.85
Ngân hàng Đông-pháp	7.85
Ngân hàng Hong-kong và Shanghai	7.85
Ngân hàng Chartered	7.85

GIÁ BẠC ARGENT FIN TẠI LONDRES

Sớm mai

Tại Paris ngày 7 Octobre 1921

	Trả mất	Trả có kỳ
Ngân hàng Đông-pháp	42 3/8	42 1/8
Ngân hàng Hong-kong Shanghai	42 3/8	42 1/8
Ngân hàng Chartered	42 3/8	42 1/8

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 7 Octobre 1921

	Trả mất
Ngân hàng Đông-pháp	52.40
Ngân hàng Hong-kong Shanghai	52.30
Ngân hàng Chartered	52.30 1/2

QUỐC THÁI CỦA ĐẠI-PHÁP

Tại Paris ngày 7 Octobre 1921

Về lợi 3%	55180
Về lợi 5% 1916	81.45
Về lợi 4% 1918	63.25
Về lợi 5% 1920	95.25
Về lợi 6% 1920	97.00

VỀ VIỆC KINH TẾ

Tại Havre ngày 7 Octobre 1921

Đồng vàng	Thời hạn	Giá	Số lượng
1re	Depuque tháng	355	50 kilos
2e	— nov	— 360	—
3e	— déc.	— 361	—

Tại Havre ngày 7 Octobre 1921

Trà phe	tháng oct.	giá 153f.00	50 kilos
id.	— nov.	— 1.11.74	—
id.	— déc.	— 148f.25	—

Tại Paris ngày 7 Octobre 1921

Đường giá	2-3/199

Tại Havre ngày 7 Octobre 1921

Cao su giá	4.65 à 4.85
Dừa khô giá	150 à 170f. 100 kilos
Tiêu đen Saigon giá	1f.0 à 1f.2 50
Tiêu trắng Saigon giá	250 à 255 » —
Trà phe Tonkin giá	22 à 270 » —

Tại Marseille ngày 23 Sept. 1921

Dầu phộng đã vỏ giá	12 50
Dầu phộng lột vỏ giá	147
Dầu phộng giá	220
Dừa khô giá	305.310
Dầu phộng giá	
Gon giá bột	

MỄ CỐC

Giá lúa chỗ đến nhà máy Chợ-lớn bao trả lại giá một trăm ki-lô.

Vĩnh long	5.00 tới 5.15
Gò-công	5.20 — 5.35
Bãi-xau	5.00 — 5.30
Bạc-liêu	5.20 — 5.35
Nam-vinh	4.50 — 4.60
Giá thường thường bực trung	4.95 — 5.15

Giá gạo chỗ đến lúa không in thuế xuất cảng, bao lấy luôn, giá một trăm kilô.

Gao Âu châu nº 1 25 % tấm tù	10.20 tới 10.30
Gao Nhựt-bon nº 2 40 % —	9.00 — 9.20
Gao Java nº 2 50 % —	7.80 — 8.00
Tấm	7.00 — 7.45
Cám	2.50 — 2.70

Tàu ở Pháp-quốc chạy đi

Chiếc « PAUL-LEGAT » (hãng M.M.) chạy ở Marseille ngày 14 Octobre.

Tàu chạy đi Pháp-quốc

Chiếc HAIPHONG sẽ chạy đi Pháp-quốc ngày 13 Octobre 1921.

Chiếc « ARMAND BERIC » ở Tourane-cảng, ngày 19 Octobre chạy đi Hương-cảng, Haiphong, số 100 Saigon 25 26, 28 Octobre rồi qua ngày 31 Octobre chạy về Pháp-quốc.

Tàu ở Bắc-kỳ chạy đi

Chiếc « ORLEANOIS » ở Hải-phòng chạy 7 giờ ngày 7 octobre số 101 Saigon ngày 12 octobre.

Tàu chạy Nam-vian

Chiếc tàu « PHÂN-NỮ-CÔ » ngày thứ tư chạy đi Nam-vian

Tàu tới

Chiếc COMMANDANT BOUIN ở Tourane bắt số 100 Saigon 12 octobre.

Việt-Nam Kí-niệm đài

A.-C.-DUYÊN

TỈNH LONGXUYÊN

Số 19301 đến 19399

Võ-v. Thông	1$00	Lê-văn Chanh	1$00
Ng.-v. Nghiêm	1.00	Trần-v. Đương	0.50
Ng. Kiêm Thoại	1.00	Trần-v. Minh	0.50
Võ-v. Phước	1.00	Phạm-văn Ba	1.00
Ng.-v. Duy	1.00	Đinh-văn Ly	0.50
Ng.-v. Kế	1.00	Phạm-v. Nghĩ	1.00
Lê-văn Sơn	2.00	Mai-văn Ca	0.50
Hà-văn Đế	0.50	Ng.-văn Nhu	1.00
Lê-văn Thêm	0.50	Đặc-văn Thinh	0.50
Ng.-v. Thông	0.50	Phạm-v. Thanh	0.50
Ng.-v. Trọi	0.50	Trần-văn Sơn	0.50
Phạm-v. Dâu	0.50	Ng.-văn Tình	1.00
Ng.-v. Đông	0.50	Mai-văn Lung	1.00
Võ-v. Cương	0.50	Ng.-văn Bình	0.50
Tr.-v. Hiảnh	0.50	Huỳnh-v. Đước	0.50
Mai-v. Kết	1.00	Phạm-v. Hoạc	0.50
Mai-v. Hanh	0.50	Đang-văn Hai	0.50
Lê-văn Lâu	0.50	Huỳnh-v. Gan	1.00
Đoàn-văn An	0.50	Đoàn-v. Công	2.00
Đỗ thị Lốc	0.50	Hà-văn Tên	0.50
Ng.-văn Tô	1.00	Lê-văn Hoi	1.00
Lê-văn Cần	0.50	Lê-văn Tau	1.00
Trần-v. Hích	1.00	Tạn Gu Ki	0.50
Đương-v. Bạch	0.50	Lon Hoo	0.50
Lê-văn Sẽ	0.50	Bùi-văn Thao	1.00
Trần-tn. Lường	1.00	Mai-văn Tuyên	1.00
Huỳnh-công Sĩ	1.00	Trương-v. Thường	1.00
Ng.-văn Lão	1.00	Lê-thanh Hiếu	0.50
Tr.-văn Cảng	1.00	Moc ky	1.00

La Président du Comité Régional Longxuyên HUYNH-VĂN-THINH.

Đặt tiệc, tùy lòng khach

CÓ PHÒNG QUÁ RỘNG TRÊN LẦU

NẤU ĂN THỢ LANGSA

Mỗi phòng có sẵn, quạt điện trên trần

SAIGON - PALACE - HOTEL

NHÀ HÀNG ÂN-NGÃI, đường Bà Charner và Coralelli

PHÒNG TẮM, PHÒNG DẠM, CHỖ XỨC SỞ, ĐỀU LÀ TINH ANH SẠCH SẺ

Mỗi đêm đều có hát bóng cho khách ngồi uống rượu xem chơi.

Chư vị đến xem thì thì chắc sẽ vui lòng.

Ban đêm giờ nào cũng được, chỗ nhơn ăn lòng tiếp rước.

BICYCLETTES ALCYON

LA 1re MARQUE DE FRANCE

GAGNANTE DES "TOURS-DE-FRANCE" "BORDEAUX-PARIS" "PARIS-TOURS"

AGENT POUR LINDO-CHINE

L. CAFFORT

32 34 36 Rue Catinat

Những vị nào ở Lục-tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, từ tế, muốn trữ mà bán sỉ, hay là bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng cũng bằng lòng ưng cho.

Ai muốn mua sỉ (*en gros*) các hàng lụa Bắc-kỳ (*Soieries du Tonkin*)??

Như: Lãnh rộng trơn, hàng bông hai mặt, hàng bông, mịch quế, xiêm hàng đứng là bông tiêu, bông hoa mẹ, lượt lông, xiêm trắng? chỉ, sa trơn, sa bông, lụa sắc thứ, nhiễu, mỉnh go v. v. mau mang, bông phẩm, là cây, đen, trắng tốt lắm.

Nên viết thư tức thì cho tiệm MAISON TONKINOISE DÔNG-THINH, Rue de la Soie n° 4 à HANOI, mà mua.

Tiệm ấy mới chế ra thứ lãnh 1 cây 2 áo dài đủ mọi màu tốt sắc chắc lắm, khán tiu bằng nhiều mình go và ghê thonget, ghê chun đi không chỉ bông mây rất mỹ mỹ mà giá rẻ lắm.

Buôn bán thiệt thà xa đã tỉnh gần riêng rất lo cho mấy khách, sẽ đáng kiến lo nhiều.

Việt thư lấy lẻ (*retail*) cùng đồng, hay là muốn khỏi mất thì giờ, thì thư lấy hàng công vậy, vì đã có giá riêng tính cho ăn hàng (*clients*) chẳng hề tính mắc hơn giá.

Gởi contre-remboursement, song gởi mình phần tiền trước hay là gởi trả đi trước thì sẽ đặng trừ 2 v. về cái phần tiền đã trả trước đó. (Toute avance de fonds sera deduit une remise de 2 %).

Gởi mandat trước xin để như dưới đây:

Madame LƯƠNG-NGỌC-HÂN, 4 Rue de la Soie à Hanoi.

HÀNG DẦU

Trương-văn-Bền

CÓ BÁN ĐỦ THỨ DẦU

Dầu Phộng, ăn thực ngon và tốt.

» Dừa.

» Xô, không có mùi hôi.

» Mè, thơm.

và » Bông, giá rẻ để thơ-bác dùng.

Bình dầu Dầu-phộng, thực tốt.

» » Dầu-dừa.

» » hột Gonse.

» » Dừa, để cho heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN KHÁCH-TRÚ

Hãng tôi mua Dừa-khô, Dầu-phộng, Mè, hột Gon, hột-bông, hột Dầu-dừa, dầu và hột cauutchouc. Mua giá khá hơn các nơi.

Xin Lục-châu, ai có muốn mua bán với tôi, thì xin mới đến mà hỏiệc viết thư hỏi tôi thì tôi gởi kiểu và sẵn lòng tiếp rước rất trọng thể và trả lời lập tức. Này tôi:

TRƯƠNG-VĂN-BỀN

Hãng Dầu-hạt.

số 47, đường Cao-miên, số 47.

CHỢ-LỚN.

DẦU HỘT MỚI

MAZOUT

Bấy lâu nay thường nghe anh em phàn nàng vì không có thuốc chi mà là dầu chi dặng trừ cho tuyệt lọ-nồi no pha nhà cửa quán-sở, lò hàn, vân vân...

Vậy anh em hãy mua thử dầu mới hiệu MAZOUT mà dùng thì chắc rất được giống độc sẽ đó.

Các tiệm thay mặt cho hãng Cie France Asiatique des Pétroles đều có bán thứ dầu mới hiệu MAZOUT

PILULES POSTER

Marque déposée

(Pilules Foster pour les Reins)

PHÀI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON —

PHARMACIE PRINCIPALE
CỦA ÔNG
L. SOLIRÈNE
nhứt hạng bào-chế-sư
KÊ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX
ở ngang nhà hát tây, Saigon

Tiệm thuốc nầy dựng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-dương.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vìn là cứ-nhơn bác vật xuất thân, đừng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách kỹ lưỡng, trúng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bổn hằng mà bán thuốc hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào lầm sai, lấy là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không dem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiều hiểu đài sĩ;

Vì thuốc tinh tiến, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

Saigon thời đàm

(Propos d'un Saigonnais)

Việc ăn mặc phải tùy theo giá phẩm

Người sanh trí luy ai cũng như nầy, cũng lai mắt, cũng rướt gân v.v., nhưng mà chia ra nhiều phẩm khác nhau. Ấy bởi cái giá trị riêng của mỗi người, người phải biết cái nhơn phẩm mình mới được. Nên y-phục là món hi có liên thì mua sắm lấy mà dùng, không người nào khác cấm ngăn được, sống người cũng tùy theo giá phẩm mình mà sắm mặc, mới được. Bằng chẳng vậy, thì thiên-hạ trông vào, coi rất nên kỳ-cục, giả sử, thầy thông mà bận áo bà-ba, châu-sa, tuồi là liền nhứt vàng lớn bằng mứt ổc, không gai, đề lói ngực cùng là lói áo thông ở trong, còn mặc quần thì buốc giòn lên khỏi mắc cá, thầy phông ăn mặc như thế, thì ai thầy lại không cười chê, nhao hầu; còn tên đon-ban nầu-ám mà sớm mai xách đồ đi chợ, mặc đồ u-oc tich-xo (tussor) đội nón điệt-ba (durbar) đi giày ân-phôn (France) người nầu-ám mà ăn-mặc như thế, thì ai thầy lại không cho quả bực. Xét trong hai việc nhỏ mọn đó, thì đủ chỉ rõ, rằng y-phục hề ai có tiền thì được tự ý mua sắm mà mặc, song cũng phải tùy theo giá phẩm mình mới được. Như những trang vô học-thức ho muốn ăn mặc cách nào tự ý họ, không phải ai coi áo quần mà luận giá phẩm con người. Langsa có câu rằng : *L'habit ne fait pas le moine*, câu ấy cũng nói nghĩa ấy, nên những kẻ ấy dầu ăn mặc cách nào thì họ phẩm cũng là họ phẩm, không nên trách.

Chi như người có học-thức mà ăn-mặc không tùy theo giá phẩm, thì là một việc đáng trách, và lại có nhiều khi việc ăn-mặc mình sanh ra nhiều đều quan hệ lắm. Như-là trước mất tôi thường thấy có lắm thầy nho-nhỏ đi làm việc, lương bổng vài ba chục, mà thường thường mặc 1 bộ đồ đáng ba bốn chục, một đôi giày hai chục, ăn-mặc xem ra còn hơn ông chủ mình. Khi vô làm việc ông chủ kêu lại sai cắt mình, coi ra lạ mắt cho người quá, đã vậy nhiều khi bị rày rà, lại càng nhọc nhằn hơn nữa. Có nhiều ông chủ thấy vậy, lại nhinh ngó mình một cách xốn xan khó chịu. Đó ngẫm lại coi, người mà không tùy giá phẩm mình, nên ăn-mặc quá bực, thì ai lại lại không cho là.... Chớ phải chi mấy thầy ấy, ăn-mặc sạch-sẽ, thì ai lại chẳng cho, song phải ăn-mặc cách nào cho vừa với giá phẩm mình, đừng thái quá mà cũng đừng hất cấp, người trông vao đã cho mình người biết nhơm phẩm mình, lại mình được cần kiềm một ít, nghĩa là cứ mặc đồ thường, còn những y-phục nào cao giá đó thì nên để lúc nào thông thả đi chơi mà mặc, cũng là có dàm tiệc nào hay là đám cưới nào mà dùng, thì phải thì thiếp hơn.

Mấy người ấy là hàm nhiên đều nghịch cảnh hơn nữa, là khi phải ăn-mặc nghiêm trang lại không lầm, kia như họ đến chỗ đông người, hoặc lễ rạp hát, hoặc là nhà hàng, họ tại ăn-mặc đồ vần, để mình xem ra thật lắt vẻ lẽ quá chừng, vậy xin chư độc giả thành niên phải lồng tuy nhơn phẩm mình mà ăn-mặc chớ trường ráng việc ăn-mặc không quan hệ chi, mà tiền.

Trần-văn-Mích.

Dẫn cây hiệu cái mão
CROWN CANDLES
Của Hãng
COMPAGNIE FRANCO-ASIATIQUE DES PÉTROLES

Xứ nước Nam là thấp đèn thường thì dùng dầu cá, dầu mỡ à dầu thầu-dầu và dầu phộng, vân vân. Con trong việc quan hôn tang tế thì lại dùng đèn sáp. Các thứ dầu nói trên đó, thắp nó thì mắc công khêu còn đèn sáp muốn dùng nó thì lại mắc công xe, coi ra tốt hiệu quả.

Từ ngày dầu hỏa phát minh, đèn cầy xuất hiện thì được tiện cho chúng ta nhiều lắm đã sạch-sẽ, ít lốn mà lại tỏ rạng hơi phiu.

Nhưng trong việc quan hôn tang tế mà dùng đèn sáp thì giá đã mắt mà còn phải mắc công xe, và lại mắc công hớt tim hoài.

Như nay có thứ đèn cầy của hãng **Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles** chế ra đặng thế cho đèn sáp thì nên cho ta dùng lắm. Thứ lớn có, thứ nhỏ có, giá rẻ hơi phiu.

Dùng đèn cầy của hãng nầy thì xinh đẹp lắm. Hoặc đinh miếu chùa chiền, đông nhơn mà thờ cho đèn sáp thì lại công hay, mà ít mà thờ cho đèn cầy thì lại tiện hơn nữa. Nhứt là mấy bực văn-nhân tài-tử nếu thắp đèn cầy hơn đèm mà xem sách hoặc *đọc Lục-Tỉnh Tân-Văn* thì được khỏe ơn mắt.

Rượu chát hảo hạng của **AUGUSTE MATTEI** làm tại bản sứ *Corse*, đã ngon và song mà lại ngọt vô cùng.

Ai mua thì phải hỏi cho đặng tên AUGUSTE MATTEI.

Rượu nấy nổi Đông-dương chỉ có một mình hãng **Denis frères** *trữ mà thôi.*

MUỐN MẶT MÀY TƯƠI TỐT PHẢI SĂN SÓC CÁI DA

Đó thường phá da

Nhiều người nói lắm hoa da mặt mà bị hư, tại thiếu máu huyết, nên nó làm cho da mặt phải trở tên xấu và khác màu. Thường đam bì nào bị hư là tại trong mắt chưn lông mà sanh, những lẻ trùng nó đẻ tro bụi mà đựng nơi chưn lông rồi ở đó mà làm nên hư, chẳng tin thì lấy kiếng biển vi soi vào thì thấy rõ ràng. Khi nào mình coi da nó nhơm có đóng ấy, có mụt, thì là tại lẻ trùng dơ dáy nó đóng vào lỗ lấy dường thứ của ở ông theo thế thường.

Rồi mỗi lần bị rửa mặt thì những vậy nó nó trốc, rồi vậy mới lại lối lên hoài khó gì hết được.

Muốn gửi gắm cho tươi và mịn cái da thì phải dùng thứ chất rửa hằng xà-bông a tum hầu có 2f50 liệu nào rằng có thể là được tiết được mấy cái chung ấy.

HÃNG
Etablissements Industriels
DE SAIGON
(Vốn 2.500.000 quan)
Phòng việc ở đường Mac-Mahon mũi hồi 25 số 27
Trên thợ ở Quai de la Marne Khanhhoi

Hãng mới nầy là hãng nổi nghiệp cho hãng cũ Bonneloy, chuyên làm những gạch bông lót sàn-nhà và chuyên sửa đủ các thứ máy như là máy xay lúa, máy ép dầu và máy xe.

Hãng mới nầy từ ngày nổi nghiệp hãng cũ Bonneloy đã sắm thêm khi dụng nhiều lắm cho nên công việc làm đã mau lại thêm giá rẻ.

Hãng mới cũng có bán và sửa xe hơi, lại riêng lãnh làm đại-biểu cho các hiệu **Huéck** như :

Chandler, Buick, Cleveland, Chevrolet, và các hiệu Langsa như :

Gregoire, và Matiss.

Tưởng trong cõi nầy chẳng có hãng nào bán xe hơi giá rẻ như gia cần bổn hãng định, vậy xin Lục-tỉnh quí khách khi nào muốn mua xe hơi nên hỏi cho biết giá của bổn hãng rồi sẽ đi mua.

Bổn hãng có trữ các thứ đồ cho nhà máy và bán đủ các thứ dầu nhớt để chế máy; lại cũng có bán máy xay gạo và máy xay lúa.

Bổn hãng đã có đánh với người Annam xử nầy, lập ra từ năm 1872, lại cũng đặng lòng người Annam tin cậy.

Vậy lần hãng kính xin Lục-tỉnh quí-khách, cứ bổn hiệu mà đến hay là từ thư thương lượng mới khi quí khách cần mua hoặc bông xi-mant, xe hơi cũng đồ chi về máy móc, hay là có cần dùng hoi đều chi bổn hãng sẵn lòng trả lời liền và cũng sẵn lòng toan tính cho dụng như ý quí khách.

TIỆM ANNAM
Đóng giầy và may y phục Langsa
Lê-văn-Bên, *Kê-nghiệp*
cho nhà PHÚ TOÀN
17 & 9, Rue Amiral Courbet
(Halles Centrales)
SAIGON

COLLABORATION FRANCO-ANNAMITE
Đồng nghiệp tây-nam

Ta lấy lẽm toại chí mà nghe nói rằng cái hãng PHARMACIE CENTRALE CỦA M. LÊ-VĂN-MINH QUẢN-LÝ, sẽ đổi tên ít ít rày, kêu là hãng PHARMACIE CENTRALE FRANCO-ANNAMITE.

Ta cũng hết lòng mừng cho cái chữ hiệu mới nầy, mọi mà như sự sắp đặt lại thì ta thường cái mục đích của hãng nó sẽ dần dần HA CÀNG NGÀY CÀNG LỚN.

M. LÊ-VĂN-MINH LÀ THẦY BÀO CHẾ HẠNG NHỨT CỦA TRƯỜNG LỚN TẠI PARIS, NHẬP TỊCH LANGSA, CÙNG CÔ VIỆC LÀM QUẢN-LÝ HÃNG NÀY, MỌT MÌNH SẮNG SÓC, THEO CHÚC TRÁCH CỦA MÌNH, VIỆC THÀ CÁCH BÁO CHẾ CỦA HÃNG, NGHĨA LÀ CÁC VIỆC CHUYÊN MÔN SỞ KHOI, VỀ PHÒA HÓA HỌC.

Hãng nầy, trừ những thuốc tinh anh, không hề sai chạy, của hãng DROGUERIE COMMERCIALE DE LYON còn hơn bán thì bán vốn của người Phanso, mà sắng sóc thì thầy có hàng thiên nghĩa bao chế.

Nhờ như vậy mà ta được chắc các thứ thuốc của ta, lớn các thứ thuốc nầy không con phải kiêu dè, như trong xứ nầy thường hay cần dặng, mà nhiều khi bị bể tré, phải thiệt, tại đường thông qua với Mẫu-quốc ngoài khác không chừng, lại thường làm cho thuốc-đi-đến ta, có cần cho lắm cũng không có hàng cho kịp.

KỲ TÀI RỒI LÊN MẪU-QUỐC, MỚI GỞI QUA QUÁ NHIỀU, NHƯNG THUỐC MÊN VÀ ĐỒ PHỤ-TÙNG THỊ-HÓA HỌC. Được như vậy thì các bịnh hoàn có đi thuốc theo ý, đã rẻ lại mau lành bình.

Hãng thuốc PHARMACIE CENTRALE FRANCO - ANNAMITE (đồng-nghiệp Tây Nam) nầy, CÙ VIỆC LỚ MẠNH GIỎI cho hết thảy nhơn dân Nam-kỳ ta.

Entrepôt de Cholon
IMPORTATION COMMISSION
71, Đại Tổng-đốc-Phương

BÁN SỈ — *BÁN LẺ*

VẬT THỰC

Vài lụa

Đồ hộp — Rượu chát. — Rượu ngon — Sữa NESTLÉ — Champagne — DELBECK — Cognac RENAULT — Cognac CROIVET (cũ 120 năm).

ĐỒ TÂN CHẾ BÊN PARIS

Dầu thơm Coty — Dầu, Nón, — *Chemises* — Bốp-đi — Dao bàn — Đồ hát — Đồ chưng phòng khách.

Hãng tôi cũng chịu ta công mà mua các thứ hàng hóa làm bên phương Tây và các xứ ta theo ý chư vị đặt.

Giấy thép đề tắc : Paul hiệu-Cholon,
Giấy thép nói : 667.

Le Directeur : PAUL HIỆU.

Officier d'Artillerie Coloniale démobilisé
Croix de Guerre

TRUYỆN
TÔ-HUÊ-NHI tron bộ (1 à 3)
OÁN-HỒNG-QUÂN (thứ 5 rồi, thứ 6 còn tiếp).
Cả hai thứ đều hay.
Mãy tiệm sách có bán.

KHOÁN CHẤT THUY
(Nước suối kim thạch)
VICHY
PHÁP-QUỐC-TUYỀN
VICHY CÉLESTINS
Có bán nguyên ve và nửa ve.
Trị bịnh đau Thận, bịnh đau Bàng-quang, bịnh Phong — Thạch-tân-lịnh (Sỏi) — Đau mấy chỗ lát-léo.
VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan và bịnh đám.
VICHY HOPITAL trị bịnh thương tì, trường nhiệt
Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho trúng thứ nước nào mình muốn dùng.
VICHY-ÉTAT DIỆU TẾ
SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối Sỹ mà ra. — Có hộp và có ve.
PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, hoàn thì dễ tiêu hóa.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đon nước xi Mỗi-khi-chất.

BÊN LÒA *đồi có mãn sống,*
hiệu BEST và WIZARD.
Ít tốn đầu.
Không hạnh lao,
Sing trăng ngọn,
Không hay nghệt,
Dễ đời,
RẺ.
Nói Nam kỳ có một mình tiệm
TRẦN-QUANG NGHIỆM
84 đường Espagne Saigon
Có trữ hai hiệu đồ mà bán.

Trần-văn-Trí
76 rue d'Alsace-Lorraine 76. Tiệm cầm đồ SAIGON

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy và xe kéo. Bán xe máy và xe kéo. Có đóng sẵn xe kéo cho mướn cũng là xe nhà.

Người chủ tiệm nầy đã có làm lâu trong hãng người Langsa mới lập tiệm cho nên đồng xe khéo chắc chắn và kỳ lưỡng làm mà lại bán giá rẻ hơn mấy hãng khác.

Lời rao
Cho mấy chủ xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su pneus C.G.M cho xe mình.

Vào enveloppes hạng nhứt, một cặp 12 $ 50.
Huốt (chambres à air) 5 $ 00
Bán tại Hãng nầu Cao su, ở đường Đoanmuoi Saigon.

Hồ-văn ẩn-quán
IMPRIMERIE HỒ-VĂN
(Lithographie et Librairie)
SADEC VILLE

In bố số, cung-hỉ, thủ thiếp, vẽ hình, in hình nói thế là mọi cỡ in giống.

Có bán đủ đồ Văn-phòng và đủ đồ cho học sanh dùng có sẵn sách và thơ-tập truyện, có bán các thứ nhựt trình quốc-ngữ Saigon,

Có làm con dấu đồng và mũ thung (Caoutchouc). Công chuyên làm rất kỹ và man — Giá hàng Saigon.

Xin đồng bào chiếu cố.

Nay kính.
HỒ-VĂN-LANG : Directeur.

Thiệt khéo hạng nhứt
TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG
NGUYỄN ĐỨC-NHUẬN
55 58 Boulevard Paul Bert Saigon.

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, và được 3 cái bằng cấp đấu xảo Hànội. Hình vẽ thiệt tính xảo và dễ trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin viết thư hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tắt giá cả và cắt nghĩa phân minh.

Trường Võ-văn
(Cantho)

Trường Võ-văn xin nay dạy thi bằng cấp sơ học mà thôi (Certificat d'études primaires local). — Nay tin lập thêm ba lớp, dạy ba năm cho đi thi Bằng cấp tốt nghiệp *(Diplôme de fin d'études local ou Brevet élémentaire).*

Octobre 1921 — khởi lập lớp ba (1re année)
Aout 1922 — lập thêm lớp nhì (2e —)
Aout 1923 — lập thêm lớp nhứt (3e —)

Vậy nên ngày **17 Octobre 1921** Khai-trường dạy *(ouverture)* (*lớp ba 1re année*) có thầy dạy thi tại văn chương và bài vật thiệt giỏi day.

Tiền học định như vậy :		
Externe, mỗi tháng	—	10 p.
1/2 pensionnaire	—	14 p.
Interne	—	18 p.

Số học trò định chưng 30 trò trở lại mà thôi.

Cantho, le 5 October 1921.

Võ-van-Thom

SỐNG LÂU NHỜ RƯỢU
(Longévité grâce à une liqueur)

Biển bằng gió bẩn nước. Hưu-kỳ có nhứt vị điều chế đó người và mà bổi cân sức lực mạnh mẽ như người 40 tuổi, đi đứng chắt lắt, ăn nói sáng, cả ngày ở ngoài trời ngoài đồng cui tối tự làm công chuyên.

Ngày nọ có một người đi thăm bịnh, hỏi thử cho biết lại đâu ông nay đầu bạc lắm các mà sức lực không phai kém xưa?

Ông già đáp lại rằng : Có chi lạ đó mà hỏi, cả đời tôi trước khi ăn cơm hằng nếm một ly nhỏ rượu Quina Gentiane hiệu Nassel là một thứ rượu trường xanh bổ lão.

Người khách nghe nói cũng có lòng mê việc trồng thu như ông, liền về nhà sai trẻ đi mua cho đông thứ rượu Quina Gentiane mà dùng mỗi bữa. Thiên hạ nghe nói cũng sẽ tập tham sanh, cũng bán rẻ nhanh để mua rượu ly đem về mà uống bổ quanh năm.

Có bán trong các tiệm hàng xén (épiceries).

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi
Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

RƯỢU
QUINA SKOS

Là một thứ rượu, để uống vỡ lòng tốt lắm, đã có mùi thơm mà lại bổ người khỏi. Chẳng bắt chước ai mà chế nên nó, mà nó tốt, cũng không rượu nào bì nó được.

Bán tại hãng Etablissements Dumarest, d'Indochine Saigon.

Nguyễn-văn Búp
(THỢ KHÂN ĐEN)
et Propriétaire Sanh-đon à Binhthâm Lai-thiêu

Chỗ làng khăn bàng, Bombay và nhiều thứ đồ kiểu kim-thời, có kiểu cập tốc muốn kết định lại đăng như nón vậy, rồi tiện phải đoan, hàng muốn vấn thì khỏi-do, cũng muốn dày mỏng tùy ý muốn từ 8 tới 4 lớp thôi. Giá khăn cuối hàng hạng nhứt 3 đồng hàng nhứt 2 đồng rưỡi, hàng ba 2 đồng, qui ông mua xe phi tốt chiu-thì phải trên 2 khăn gởi contre remboursement cũng trả tiền trước tiện cho 2 mối.

Kính cáo

"HERCULE"
LA BICYCLETTE FRANÇAISE
LA PLUS RÉPUTÉE POUR SON FINI ET SA QUALITÉ
AGENT GÉNÉRAL POUR L'INDO-CHINE
—ÉTABLISSEMENTS—
L. CAFFORT
32, 34, 36, RUE CATINAT
SAIGON

Những vị nào ở Lục-tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, tử tế, muốn trữ mà bán sỉ hay bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng cũng bằng lòng ưng cho.

Hãng Thuận-Hòa
Mặn hồi đa 101 đường Catinat, Saigon
Ông Ch. NGUYỄN-PHÚ-KHAI *làm Administrateur-Délégué*

Hãng nầy bước bên đã nhập cảng và xuất cảng vốn **1.000.000** quan,

Mua trên bạc hay là bằng giấy Quốc-trái cũng dặng.

RƯỢU SAM-GANH ROSELLY nổng điều dàng ngon ngọt, hãy uống thử thì biết.

RƯỢU MOUSSEUX cho người Annam dùng.

RƯỢU COGNAC (có nhãn) JOHIT 7 ngôi sao. Thiệt ngon uống liều mà lại bổ.

RƯỢU STEEANE Người Annam hãy mua để phòng khi đau bụng hay là ăn không tiêu.

RƯỢU STICK cũng như quinquina vậy.

XE HƠI HIỆU LANGSA «PHILOS» Giá rẻ mà lại chắc hơn các hiệu xe khác.

MÀU SƠN HIỆU COLORIN.

Giấy cho đờn bà Annam dùng.

Giấy tây hotline, và spulier thứ thương hạng.

DẦU THƠM HIỆU DULCI dầu nầy thơm lắm.

DẦU MENTHE và MENTHOL HIỆU THUẬN-HÒA.

THUỐC DIỀU HIỆU MARYLAND, ICEBERG, KASBAH và VAGYAR gói 10 điếu, 20 điếu và 50 điếu, hút thơm ngào ngạt và không khó-cổ.

Người ANNAM hãy mua đồ của HÃNG ANNAM THUẬN-HÒA thì mới thiệt là giúp cho Đông-bang.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc-Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOL E và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bác-chế sư kê nghiệp

Ở Saigon ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại nẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LỤỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

Tiệm đóng xe

Nữa xe và bán đủ đồ phụ tùng

Đường LUNG MÔN bài 99 và 101

Đặt-Hồ SAIGON

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ. Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai banh, xe kiểu, xe lon, xe bố cùng có đóng thêm xe bố theo kiểu kiểm thời, xe kéo khóa, lưu nhơn, mui xe đi xiếc, và cùng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn có bán đèn xe đủ kiểu, bán xe cao su hàng cây giá bình hạ, chỉ lại, cao su, đầu đề thay bánh, kiểu đóng tây đủ tất tế xe đẹp chiếu xa xe sang mà không đi lay mỏi rất khéo và chắc, có bán yên cốc, chuông đạp hai tầng hình đề thấp đem khi đi được xe. Xem xe cả cây xe cái xin quí khách có ghé đến Đề hỏi xem giá lại tiệm tôi mới khi trước có cùng cuộc đã bố làm, xin cho đúng mua chi đã thiệt mua giúp làm ngay thì sẽ rất cám ơn hạ cố.

Con chú quí khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm mua chi cùng giá cả xin gửi hàng bảo đảm.

Lời rao

Cho mấy ông thợ chụp hình, đàn thiên nghệ dầu hàm chơi

Tại hàng PHOTO-STUDIO, 136-138 Đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có tính theo giá bên Tây như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monoblioc v. v...

Cũng có đủ đồ phụ tùng hết thảy về nghề chụp hình về nghề vẽ cửa (Peinture) bán sỉ lẫn lẻ cũng được.

Có khuôn để đóng hình chụp khéo lắm, thứ nào cũng có nhiều bộ hình khác, chưng tốt lắm.

Giấy chụp hình cho giấy thuốc thân nữa.

Có bán kiến, giấy, đủ thứ thuốc sung hành.

Giấy Bromure 1/2 brillant contrasté từ hộp 100 tờ, lớn 13 x 18 thì 5 $ 25 còn hộp 500 tờ thì 22 $ 00.

Có kiểu để làm hình mấy xứ nóng nực.

Tại hàng Photo-Studio 136-138 Catinat Saigon.

Nguyễn-chí-Hòa

85 Rue Catinat, SAIGON

ĐÓNG GIÀY hàng DÀ bền tây hết.

Làm NÓN CASQUES hàng NỈ CHÀI (LIÈGE) và GẮN MÓP kiểu rất xinh đẹp.

BÁN SỈ rất nhiều mấy món kể ra sau nầy: GIÀY TÂY, NÓN CASQUES, GIÀY HA DA LÁNG, DÉP DA LÁNG, GHẾ XÍCH-ĐU THÔNNETS, KHÁC đủ kiểu CON DẤU đồng và chạm MỘ HA DÀ. Có CATALOGUE (SÁCH MẪU) gởi đi tặng quí khách.

Xin CHƯ-TÔN chiếu cố tôi rất cám ơn. BÁN SỈ giá thiệt rẻ.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA, kính mời.

Nam-Việt Khách-lầu

HÔTEL D'ANNAM

N° 20 Bd Charner và Carebgiti Saigon

HUYNH-HUÊ-KỲ CHỦ TIỆM

Kính cùng quí khách rõ: kể từ 1er Juillet 1929 tôi mới đon một tiệm ngủ hiệu là Hôtel d'Annam (Nam-việt Khách-lầu) cũng có đọn phòng ở dưới đất rất cận tiện cho quới khách.

HÃNG

ông P. Ribeyrolleset Cie

19, Place du Château d'eau, Saigon

số 10 gần giếng nước Saigon

Có bán máy xay lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thơ rập máy giá ở tại hãng.

MAY TỐT CHẮC.— Ai muốn sắp đặt thế nào, thì chỉ giùm không ăn tiền công.

Văn đàn

(Partie littéraire)

Thầy giáo — Tự thuật

Giáo dục anh tài chốn học đường
Riêng mảng bổn phận mấy năm trường
Trên đã rõng lương cho an nghệ
Dưới rất thâm hoài qui cố hương
Nhiều ít đã đền ơn thầy thủ
Cao dày lỗ đáp nghĩa gia tương
Gối tư hàng hứa lời kim ngọc
Ngày thảo đôi đường phải chữ trương

Ngọc-Lộ
Gocong.

Đông dạ hoài hữu

Trời đông như bạn rối lòng tơ
Lẽo-đẽo bên rèm gió phất phơ
Giữa tuyết tâm tình mà tỏ-rõ
Được ta ngâm ngợi người tri-âm
Nhà lang mấy tối trong mùng-mênh
Gối điệp cảnh tàn giết tứ-tung mơ
Hai ngả cùng trông hai ngả nhớ
Xa xuôi ngàn dặm vẹn ân chớ

Thu dạ tha hương cảm tác

Ngàn dâm quê xưa đoái mới mê
Riêng mình ngơ-ngẩn giữa đêm thu
Gió vàng hoa vận của buồi cũ
Trăng bạc soi lòng khách viễn du
Cây cỏ muốn trông cây cỏ lá
Nước non mới vẻ nước non sầu.
Trông mấy thêm cảnh tình lưu lạc
Chuối chén lang bồng lớn giọt châu

Xuân cảm (Họa vận)

Một năm xuân chết một năm già
Xuân phận buồn xem mấy cụm hoa
Đẹp liễu lo-la ba chén rượu
Kẻ nơi gương gạo tỉ chung ta
Nghe sanh en mới hơi khoan nhặc
Chanh nước non xưa đa sót-sa
Xuân đấy riêng mình cam đủ-dưới
Bông phương đâm-đâm bóng dương hoa

Đông cảm (Họa vận)

Đặt giản trói hơn cả núi sông
Người buồng thêm gặp cảnh mùa đông
Mỉ khoe thơ tuế gió trong tuyết
Các chi mau vàng rưỡi trước sông
Ép phận cỏ cây hay vóc xô
Bên gan tòng-bá gió sương rỏng
Chước chi quét sạch hồn xân vụ
Muốn đâm nhà xưa đề ngông trông.

Hoài cổ

Luân chuyển ngàn xưa mấy nhiệm mầu
Người không muốn tuổi thấy chi đâu!
Tin sương mấy độ xây trời đất,
Khứ trụ nhiều phen lấy bể dâu.
Mau đổ năm canh quyền Thục-đế
Hồn xao nửa gối điệp Trang-châu
Dập điều gió trốt bao nhiêu lược,
Non nửa tro-tro đa ngóc đầu.

T. D.

Thơ tín vãn lai

Bacliêu, le 3 octobre 1921.

A Monsieur Chủ Bút du Lục-Tỉnh-Tân-Văn.

Kính thăm ông được miêng trường, sau xin lỗi ông cho chúng tôi, mét thót với ông đôi đều, rất lạ và cũng ức lòng, ức mà không biết thưa kiện với ai được, mà ai phân xử được, cho thấu tai chư Đông-bang trong Lục châu rõ. Cũng nghĩ nghề xa gần lại thấy có ông chủ Bút đứng trước, nên tôi gởi ngay cho ông. Nếu ông chẳng phụ lời nói thô kịch của kẻ quê mùa, xin ông ấn hành vào qui báo của ông, thì ơn ông rất trọng.

Bẩm ông rõ, chúng tôi đây là người ở ruộng nương quê mùa, mà tai cũng thường nghe rằng người Annam có tân chế cuộc hát cải-lương. Nhưng mà mắt chưa từng thấy. Ngày 19 tháng 8 annam, chúng tôi thừa lúc rảnh tự nhà ra chợ Bạcliêu mua đồ dùng, lại may cơn đó có hát cải-lương ở Bạcliêu đang hát, sẵng dịp tôi đi xem cho biết, kẻo hiền lâu ước ao, khi vào trăng hát, xem thấy có 2 cô đào ca không thấy có hát. Tôi ngồi vô buồn hát thấy có một người đứng cứa buồn ngồi ra để bỏ rầu ngành trẻ, ăn mặt đồ tây, coi bộ oai nghi lắm, tôi liền hỏi người ngồi cận tôi, chú có biết ông chi chủ đứng ngay cứa buồn hát ngồi ra chăng? Chú nầy nói, Người ấy là bầu gánh, tôi lại hỏi? Chăng hay ông ấy có làm chưc việc chi chăng? Chú nầy trả lời. Chức chi đâu. Ý là người Quảng-đông mà. Ôi... Tôi nghe nói cái tiếng Quảng-đông, tôi hết rùng mình rớn ớc, rồi tôi thầm nghĩ cũng là phải chơi. Chệt sao lại lập gánh hát cải-lương cả! Tiếng hát cải-lương nầy của người annam, mà nay sao lại thấy chệt làm chủ (Bầu) trái lẽ quá.

Nói tới đây tôi nhớ rồi. Tôi không cón vui lòng xem ca nữa, nó bắt chột ruột tôi. Tôi bèn ngồi lên trên lầu, tăng trên. Thấy thôi, nào mấy ông mấy bà chi chi không biết ai. Tuy tôi không biết cho cùng hiệu là, chẳng qua mấy cũng thấy cũng cậu chẳng bà cũng có cũng thiếm, đều là người sang trọng cả. Cũng là người ưa thị mầu thôi, chớ nào có lẫm thường bao giờ, ngồi mà xem hát ca thôi chật nức như nêm. Tôi liền bước ra về, không xem ca nữa, vừa đi vả nghi thầm rằng:.....

Ôi... hát cải-lương của người annam thiếu chi. Còn hát cải-lương nào nữa, nghi cũng chẳng lạ hơn. Mà annam dua nhau đến xem hát cải-lương của chệt chen chơn đà không lọt. Nghi có đáng buồn chăng? Đáng hổ chăng? Rồi sự khi dễ nầy là bao nhiêu?? ?.

Trần-văn-Cang,
à BACLIÊU.

Có thứ rượu mạnh Leng-hiệu « BAC-CHUS » mới cho là Nam-kỳ lần thứ nhứt ngo không có thứ rượu nào bằng

Chỉ một mình hãng **Denis Frères** *trữ mà thôi.*

TRỊ BỊNH YẾU PHẠP

(Conseils medicaux)

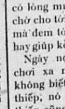

Chu vi muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà dùng trong lúc đau rét, hoặc nóng lạnh. Ti vị không đông tiêu, thì hãy mua rượu **Rhum mana** *là rượu thiên hạ rất chuộng và lại tốt hơn các thứ rượu khác khác.*

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nài cho phải, cái ve có dán nhãn trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

德 Đức Thịnh 盛

Madame CHAUVIN, Propriétaire

87, Rue Catinat — Saigon

Hiện tôi mới mở hàng đủ các thứ hàng bắc thật tốt, hoa sĩ và bán lẻ, nhiễu; Tơ, lụa, gấm, thêu, the, voyle, hàng quế, lượt, lĩnh chỉnh, nhi, vải, mùi đủ thứ màu, đồ đồng, đồ khảm, đồ thêu đồ may; đồ sứ; trà tàu ướp sen, trà bộp ướp sen, và đồ kiểu đồ xưa, vô cùng nhiều mùi vừa v.v... Vậy xin mời các quí khách chiếu cố đến mua giúp cho tôi, tôi hết lòng cám ơn và tính giá rẻ.

Bùi-quang-Nho

BENTRE

Tôi hân hạnh xin tới hầu với mấy những của hiệu cả ở Tây, ở Annam. Vậy quí chư tôn nào muốn đã cùng bổn hãng tôi bao giờ cần thì xin đến cùng nơi mấy nhà kia là Tuyên-truyền, bà-chủ hoa-tiên, ngang mặt tiền đường Pellerin mà vô là đến liền đó đi lên cầu thang là thấy mấy mùi thơ tuyệt quí mới mẻ và đẹp lạ lùng ở 50, 70, và 1 $ 50 tấm khác nhau. Tôi hiện đang có bán giấy và đẹp cùng những hiệu là Hanoi, giấy bạch từ 2 piastres 25 tấm, Bonnes Ames và vàng hoặc bạc mỗi tấm từ 0 $ 20 tới 1 $ 00 và đẹp Pho-nhiêu quanh đã và quanh những gia 1 $ 00 mỗi tấm bổn hãng xin chọn đến cùng quí chư tôn coi mà xét là ở giá cả và bảo-đảm (garantie) sẽ cho quí chư tôn hài lòng chiều cố, chẳng lẽ gì tôi hơn vì có những người mới giúp ba đồng lớn tôi giúp đã tiếng ơn đã lắm; tôi quí lắm mà nhớ ơn quí chư tôn vô cùng.

Tôi kính cùng cả hoàn các thứ hàng tôi nhận được tại đây có những hàng Bắc nhiều thứ, như hình vẽ, giá bình rất hạ, xin vô xem.

BÙI-QUANG-NHO
Bentre

Khi nào có việc chi hỉ nọ muốn dải đăng quan-khách mà chẳng dùng rượu Sâm-banh Champagne hiệu:

Tisane Marquis de Bergey

Thứ vừa

Thì làm sao mà cho phỉ tình vui vẻ đặng

Bưởu nầy có một nơi hãng **Denis frères** *trữ mà thôi.*

HÀNG NGÀNH VÀ SƯU TẦM ĐỦ TRONG CÁI HÃY HỎI SÁCH có hơn hình đăng chánh và hàng ngàn sẽ cho không

ở **Saigon**

Số 1, Quai de Belgique

HÃNG

DESCOURS & CABAUD

Produits Métallurgiques

VỐN 40 TRIỆU QUAN

BÁN SỈ — BÁN LẺ

HÀNG BÁN Giá rẻ hơn hết TRONG XIÊNG CỰC ĐÔNG

ở **Nam-van** (PNOMPENH)

GÓC ĐƯỜNG PROTECTORAT VÀ ĐƯỜNG DE VERNEVILLE

Hãy đến viếng kho chúng tôi, kho thiệt tốt và lớn hơn hết trong cõi Đông-pháp, hay là viết thơ cho chúng tôi mà hỏi giá, thì chúng tôi sẽ tiếp trước và trả lời một cách tử tế lắm.

Có một mình hãng nầy thay mặt cho:

— Hãng Ciment Portland Artificiels de l'Indochine, ciment ở Tonkin;

— Hãng xe hiệu Decauville: Xe rùa, đường rầy, các món phụ tùng thay đổi theo xe rùa và đường rầy;

— Hãng xe hơi hiệu "Berliet": Xe hơi dùng thường và xe chở đồ (camions).

— Hãng Ripolin: Dầu sơn Ripolin;

— Hãng thuốc súng: Hột nổ, ngòi và thuốc súng;

— Hãng Larbaud Saint Yorre: Nước suối và thuốc ngậm hiệu Larbaud Saint Yorre:

— Hãng Bergougnan: Vỏ và ruột xe hơi hiệu "Bergougnan";

— Tũ sắt "Le Gaulois" cụy khóa không được và đốt không cháy. — Khóa có bức tốt hơn khóa có chữ;

— Hãng xương tàn ở Tonkin: Phân vãi ruộng và dặt trồng tỉa.

Dụ thứ:

— Đồ dùng về việc trồng tỉa: Cày ruộng, cày xới đất, cuốc, vá, rựa, đồ vật dụng cho mấy sở trồng tỉa;

— Đồ dùng cho những người làm việc làm: Đồ khí dụng cất nhà, sắt để đóng đục sụng đa, sắt dẹp, trên, vuốn, sắt làm nồi hơi (chaudière), sắt hàng mặt đen và xi kẽm, kẽm lợp nhà, bồm để đem nước vô ruộng, bồm nhà cửa, vàn vàn., ống gan hiệu Turquet, ống xi kẽm, ống chì để dùng đặt dương nước, ống thép dùng theo nồi hơi (chaudière, ống đồng và thao;

— Vật dụng làm nhà: Sung bông cửa, ống khóa, bản lề, chốt sắt, đinh, ốc, bu-lon boulons, giây kẽm, mành mành đức, mành mành;

— Vật dụng trong nhà: Đồ dùng nấu ăn trang sành, xi chỉ, bằng mi-nhôm (aluminium), đèn, bàn ủbì, lò, bàn chải, sáp đánh tủ, sáp ong;

— Bàng, ghế hiệu Thonet thiệt;

— Những vật dụng như bàn cán vàng, thuốc súng, dầu sơn, dầu trong, **produits chimiques** giây gai, giây cables, bố may buồm, bố làm sao, bố làm mui xe kéo, xe hơi và nước hôi tưới nhà.

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARAP

(Tiếp heo)

Cha thiếp đi gần tới, biết là lầm, vì đó chẳng phải là xóm, duy có một cái chòi, trong chòi có nhúm một bếp lửa. Cha thiếp đến gần chòi thì lấy làm lạ mà thấy trong chòi có một người đen thui, hay là một vị sơn-thần chi đó, đương ngồi trên khúc cây. Một bên thì một hủ rượu rất to, còn trước mặt thì bếp lửa, đương nướng một con bò. Cha thiếp ninh coi thấy người ấy khi thì bưng hủ rượu mà uống, khi thì xé thịt bò mà ăn. Ma cha thiếp cảng lấy làm lạ hơn nữa là thấy trong chòi ấy lại có một nàng xinh đẹp là thường, bỗ rầu buồn thái quá, hai tay bịt rôi, còn nơi chơn lại có một trẻ hài nhi mới nên đôi ba tuổi, bỗ biết mẹ mình bị oan-nạng nên khóc la dữ lắm

Cha thiếp thấy tình cảnh như vậy, thì động lòng thương, muốn vô trong chòi cứu hai mẹ con nàng ấy, mà nghĩ lại sức mình không thể cự nổi người đen đó, nên dừng dừng lại mà suy nghĩ, thì thấy người ấy nống hết hủ rượu và ăn gần nửa con bò, rồi day qua nàng đó mà nói rằng: Nầy nàng xinh đẹp ôi! Sao mà chắc gan lắm vậy, duy có một tiếng ở thì đặng sung sướng bội phần, mà sao không chịu ở kia. Nàng nghĩ lại cho chính, chẳn đi mà thương tôi, mà ăn ở cùng tôi, rồi thì tôi sẽ cáng nàng như trăng thấy đó. Nàng nói rồi chưởi mắng liên thinh, làm cho người đen ấy nổi giận, nói rằng: Mi hỗn quá, nhiều lời sỉ hổ ta quá, làm cho tinh thương của ta trở thành giận lữ mi. Mi biết ghét ta, ta hà chẳng biết ghét mi sao? Lòng ta hết muốn mi rồi mà lại muốn giết mi chết cho rảnh. Người ấy nói rồi, một tay nắm đầu nàng ấy dở bổng lên, một tay rút gươm ra toan chặc đầu nàng. Cha thiếp đứng ngoài rình coi, thấy gấp rút như vậy, bèn gương cung lên bắn vào chòi một mũi, trúng ngay bụng người đen ấy mà nói rằng: Nầy nàng xinh đẹp ôi! Sao mà chắc gan lắm vậy, duy có một tiếng ở thì đặng sung sướng bội phần, mà sao không chịu ở kia. Nàng nghĩ lại cho chính, chẳn đi mà thương tôi, mà ăn ở cùng tôi, rồi thì tôi sẽ cáng nàng như trăng thấy đó. Nàng nói rồi chưởi mắng liên thinh, làm cho người đen ấy nổi giận, nói rằng: Mi hỗn quá, nhiều lời sỉ hổ ta quá, làm cho tinh thương của ta trở thành giận lữ mi. Mi biết ghét ta, ta hà chẳng biết ghét mi sao? Lòng ta hết muốn mi rồi mà lại muốn giết mi chết cho rảnh. Người ấy nói rồi, một tay nắm đầu nàng ấy dở bổng lên, một tay rút gươm ra toan chặc đầu nàng. Cha thiếp đứng ngoài rình coi, thấy gấp rút như vậy, bèn gương cung lên bắn vào chòi một mũi, trúng ngay

Nàng ở tại triều vua cha thiếp đã mười mấy năm, con trai nàng càng ngày càng lớn, chàng trí huệ thông minh, nên biết phương thế làm cho cha thiếp thương mến, trong dài chàng lắm. Các quan tại triều thấy cha thiếp hậu đãi chàng, thương mến chàng thì đoán rằng cha thiếp sẽ gả thiếp cho chàng. Bởi trưởng vậy nên ai ai cũng coi chàng như Đông-cung thái-tử, và lo về sau sẽ cho mình được được trọng quốn cao, nên ngày nay bưng bợ chàng và hiệp theo phe chàng đặng có mua lòng chàng. Còn chàng thấy ninh thân đua-mi như vậy thì lại sanh lòng kiêu hãnh, chắc là sau cha thiếp đã quyết như vậy rồi, nên các quan mới có ý đó, chàng quên phục phận sự chàng, duy mong trong ngày cưới thiếp và ngày kế vị cho cha thiếp thôi. Chàng trông hoài mà không nghe cha thiếp nói tới, chàng bèn cã gan tâu cùng cha thiếp mà xin gả thiếp cho chàng.

(San sẽ tiếp theo)

SAIGON — IMP. DE L'UNION

L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỦA

Certifié la Gérance [illegible]
le 18 octobre 1921
[illegible]